

سود بالا و ریسک پایین آبزی پروری در خراسان جنوبی / تولید ماهی در دل کویر، فرصتی جدید در اقتصاد کشاورزی

بیرجند- در حالی آبزی پروری در خراسان جنوبی مورد غفلت قرار گرفته است که در دنیا از این صنعت برای استفاده بهینه از منابع آبی و رونق اقتصاد بخش کشاورزی بهره برده می شود.

خبرگزاری مهر- گروه استان ها- عالیہ نخعی: امروزه، مصرف سرانه آبزیان، یکی از شاخص های مهم جهانی در توسعه کشورها به شمار میرود، پایین بودن سرانه ماهی در کشور به خصوص در استان های محرومی مانند خراسان جنوبی یکی از موضوعات مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

در حال حاضر به دلیل محدودیت برداشت آبزیان از دریاها و اقیانوسها، آبزی پروری در آب های داخلی مورد توجه ویژه اکثر کشورها قرار گرفته است.

پرورش ماهی در داخل منابع آب کشاورزی یکی از فعالیتهای اقتصادی جدیدی است که در کشور شکل گرفته و به دلیل کمبود منابع آبی مورد تاکید ویژه قرار گرفته است. پرورش ماهی یک روش برای بهره وری

بیشتر منابع آب به شمار می‌رود چراکه پرورش ماهی در این منابع به صورت دو منظوره بوده و هیچ‌گونه مصرف آبی به همراه ندارد.

پرورش ماهی در استخرهای کشاورزی سبب می‌شود آب خروجی از استخر، غنی‌شده و نتیجه این اقدام، افزایش تولید محصولات کشاورزی، باکیفیت بهتر خواهد بود.

از سوی دیگر، پرورش ماهی در استخرهای ذخیره، میزان مصرف کود را تا حدودی کاهش می‌دهد که از نظر زیست‌محیطی نیز نکته‌ای قابل توجه است.

وجود ۱۱ هزار منبع آبی در استان ظرفیتی مناسب برای آبی‌پروری

علاوه بر این به ازای هر کیلوگرم تولید ماهی، هزار و ۵۰۰ تومان سود، عاید کشاورز می‌شود و این یعنی پرورش ماهی برای کشاورز سود اقتصادی به همراه داشته و می‌تواند بسیاری از هزینه‌های جنبی او را به آسانی جبران کند.

در کنار همه این مزیت‌ها، تولید گوشت ماهی در استان‌های خشکی که

از دریاها و اقیانوسها به دور هستند سبب می‌شود که ماهی به‌عنوان غذای سلامتی در سبد غذایی خانوار روستایی و شهری قرار گیرد.

مزیت های پرورش ماهی در استخرهای کشاورزی در کنار وجود شش هزار و ۲۳۰ رشته قنات، سه هزار و ۴۰۰ حلقه چاه و دو هزار و ۷۰۰ دهنه چشمه در استان ظرفیت خوبی را برای آبی‌پروری به وجود آورده است.

با این وجود بالابودن قیمت نهاده‌ها، قیمت بالای تهیه بچه ماهی از سایر استان‌ها، نبود کارخانه تولید خوراک دام ماهی در استان و در نتیجه بالا رفتن هزینه‌های تولید، سبب شده که کشاورزان رغبت چندانی برای ورود به این عرصه نداشته باشند.

سود بالا در کنار ریسک پایین در آبی‌پروری

وحید حاجزاده، یکی از کشاورزانی است که از حدود ۱۰ سال قبل وارد عرصه آبی‌پروری نیز شده است، او در ارتباط با مزیت های آبی‌پروری در استخرهای کشاورزی به خبرنگار مهر گفت: اگر آبی‌پروری با سایر تولیدات دامی استان از جمله مرغ، زنبورعسل و پرواربندی سنتی مقایسه شود، سودآوری بسیار بیشتری دارد.

وی با بیان اینکه سود بالا، در کنار ریسک پایین مزیت خوبی برای آبی‌پروری در استان به وجود آورده است، بیان کرد: به دلیل اینکه پرورش ماهی در آب صورت می‌گیرد، آلودگی محیطی تأثیرگذاری کمی بر آن دارد مگر اینکه آلودگی شخصی به ماهی منتقل شود که آن هم بسیار کم است.

این کشاورز با اشاره به اینکه استخرهای تولید ماهی دو منظوره بوده و برای کشاورزی نیز استفاده می‌شود، عنوان داشت: در طول ۱۰ سال که به آبی‌پروری مشغول هستم تاکنون از هیچ کود شیمیایی استفاده نکرده‌ام.

بازدهی بیشتر محصولات کشاورزی با استفاده از آبی‌پروری

به گفته وی استفاده از این آب‌ها بازدهی خوبی در محصولات کشاورزی به‌خصوص زراعت از جمله جو و گندم دارد.

حاج‌زاده، مهم‌ترین مشکلات سر راه آبی‌پروری را نبود سرمایه در گردش و بالابودن هزینه‌های جاری عنوان کرد و گفت: در حال حاضر بچه ماهی را از استان‌های اراک و مازندران تهیه می‌کنیم و همین امر هزینه‌های حمل‌ونقل و در نتیجه هزینه تولید را بالا برده است.

وی ادامه داد: همچنین در حال حاضر کارخانه تولید خوراک برای ماهیان سرد آبی در استان نداریم و ما این خوراک را از استان‌های دیگر از جمله اصفهان و شیراز تهیه می‌کنیم.

حاج‌زاده با اشاره به هزینه‌های بالای احداث استخر نیز گفت: تسهیلات با نرخ سود بالا گره از کار کشاورز باز نمی‌کند و مسئولان بجای اینکه اعتبارات برای خشکسالی اختصاص دهند این پول را به‌صورت مستقیم به خود کشاورز دهند و این بودجه را به‌صورت خوراک و بچه ماهی بین کشاورزان توزیع کنند.

بالابودن هزینه‌های تولید و مشکلات سد راه تولیدکنندگان

احمد رضا یوسفی نیز یکی دیگر از تولیدکنندگان ماهی در استان بوده که از استخرهای دو منظوره برای آبی و پروی و تولید گیاهان گلخانه‌ای استفاده می‌کرده است اما اکنون حدود دو سال است که این کار را تعطیل کرده است.

وی در ارتباط با دلایل کنار گذاشتن آبی‌پروری در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار کرد: به دلیل اینکه در استان پرورش بچه ماهی نبود قیمت بالابود و از طرفی قیمت نهاده‌ها و خوراک ماهی به دلیل نبود تولید در استان هزینه‌ها را بالا برده بود.

یوسفی با اشاره به اینکه در استان هیچ گونه زیرساختی برای پرورش ماهی وجود ندارد، افزود: با توجه به اینکه در استان هیچ گونه زیرساختی برای پرورش ماهی وجود ندارد، بنابراین تولید ماهی در استان به دلیل هزینه‌های بالا و نبود زیرساخت‌ها، امکان‌پذیر نیست.

یوسفی که با داشتن یک هزار و ۵۰۰ مترمربع استخر در زمینه پرورش ماهی سرد آبی قزل‌آلا فعالیت داشته است، ادامه داد: خوراک ماهیان سرد آبی در استان موجود نیست و هزینه‌ها بالا می‌رود.

وی اضافه کرد: از طرفی بازار فروش در استان وجود ندارد اگر به استان‌های دیگر بروید می‌بینیم که مرکز فروش آبی‌پروری وجود دارد و انواع ماهی‌ها در بازار فروش می‌کند اما در استان ما این بازار نیست شاید چند مغازه پراکنده باشد.

این تولیدکننده با تاکید بر اینکه در این قضیه باید مشارکت شود اما با بهره بانکی ۲۲ درصد اتفاقی در این حوزه نخواهد بود، عنوان داشت: بیشتر تولیدکنندگان مشکل اقتصادی دارند و برای افزایش تولید باید تسهیلات کم بهره به فعالان این عرصه ارائه شود.

وی بیان داشت: باوجود اینکه قانون شده که در مناطق کم برخوردار از جمله خراسان جنوبی تسهیلات با نرخ ۱۲ درصد باشد اما برعکس بانک‌ها تا ۲۲ درصد بهره می‌گیرند و زمان پرداخت هم پایین است.

یوسفی در ارتباط با راه‌های ایجاد مشوق در کشاورزان برای ورود به بخش آبی‌پروری گفت: اول باید بازاریابی در این مقوله دنبال شود چرا که این امر بدون تسهیلات هم افراد را برای سرمایه‌گذاری مشتاق می‌کند.

وی با بیان اینکه ما مشکل آب داریم اما باوجود استخرهای ساخته‌شده

از آن استفاده نشده چراکه حمایتی از آن صورت نگرفته است، بیان داشت: چندین استخر پرورش ماهی در سربیشه تعطیل شده چون مشکل آب داشته اند.

یوسفی اضافه کرد: از طرفی قنات ها در استان خرده مالک بوده و همین امر مشکل ایجاد کرده است.

ظرفیت تولید ۳۶ هزار تن ماهی در خراسان جنوبی

مدیر شیلات سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی نیز در گفتگو با خبرنگار مهر از راه اندازی ۴۹۹ استخر پرورش ماهی در استان خبر داد و گفت: با راه اندازی این استخرها نزدیک به ۹۰۰ تن ماهی در خراسان جنوبی تولید میشود اما ظرفیت استان بیشتر از این رقم است.

به گفته سعیدی بر اساس منابع آبی که در استان وجود دارد میتوانیم حدود ۳۶ هزار تن تولید ماهی در استان داشته باشیم.

وی، قزل آلا، کپور معمولی، آموز و فیتوفاگ را از جمله انواع ماهی تولید شده در استان عنوان کرد و افزود: در سال گذشته، ۹۵۰ تن تولید ماهی پیشبینی شده بود که ۹۴۱ تن آن تحقق یافت.

مدیر شیلات سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی با بیان اینکه پرورش

ماهیان سرد آبی موقع فروش ۶۰ درصد هزینه تولید و ۴۰ درصد سود بوده و در این زمینه هیچ مشکلی نداریم، بیان داشت: در بحث ماهیان گرمابی به دلیل اینکه پرورش‌دهنده‌ها در زمینه صید اطلاعات ندارد متحمل ضرر می‌شوند.

توزیع ۳۵۰ هزار قطعه بچه ماهی

سعیدی با بیان اینکه برخی از تولیدکنندگان ماهی را از استخر صید کرده و مستقیم وارد بازار می‌کنند، بیان داشت: این در حالی است که ماهی باید ابتدا وارد حوضچه شست و شو قرار دهند تا امحا و احشا ماهی خالی شود و طعم و بوی لجن از ماهی خارج شود به همین دلیل در فروش بازار ماهی گرمابی مقداری مشکل داریم.

وی با اشاره به اینکه در بحث خوراک آبزیان نیز با راه‌اندازی کارخانه تولید خوراک بخشی از مشکلات تولیدکنندگان رفع شده است، بیان کرد: در بحث خوراک پلت در برخی از مزرعه‌ها به‌صورت پایلوت البته در صورتی‌که اعتبار داشته باشیم خوراک و بچه ماهی در اختیار پرورش‌دهنده قرار می‌دهیم.

مدیر شیلات سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی با اشاره به اینکه در زمینه تولید کپور که سال‌های قبل اعتبار داشته‌ایم خوراک را به‌صورت پودری در اختیار پرورش‌دهندگان قرار می‌داده‌ایم، عنوان داشت: اما این امر در سایر تولیدات آبزی مستلزم این است که اعتبار داشته باشیم.

سعیدی اضافه کرد: امسال تا این لحظه موافقت‌نامه‌ای در این زمینه صادر نشده و نمی‌توان چیزی پیش‌بینی کنیم.

وی با بیان اینکه در بحث تهیه بچه ماهی سرد آبی با توجه بیماری «بی‌اچ‌اسی» که در کشور رواج پیدا کرده و همچنین استفاده از متلین بلو پیدا کردن بچه ماهی خیلی سخت و گران است، بیان کرد: در بخش ماهیان گرمابی ما خودمان از مراکز تکثیر در شمال کشور تهیه و مراکز تکثیر سیستان و بلوچستان وارد استان می‌کنیم.

مدیر شیلات سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی با اشاره به اینکه سال گذشته فقط در بحث بچه ماهی یارانه دار را توزیع کرده‌ایم، عنوان داشت: امسال با قول مساعد وزارت جهاد و هماهنگی با سیستان و بلوچستان ۱۵۰ هزار قطعه بچه ماهی از سیستان و بلوچستان وارد خواهیم کرد و با توجه به اعتباراتی که داریم خودمان هم ۲۰۰ قطعه

تولید کنیم در مجموع ۳۰۰ تا ۳۵۰ هزار قطعه را توزیع خواهیم کرد.

سعیدی با بیان اینکه این تعداد بچه ماهی به‌طور حتم پاسخگوی نیاز نیست، بیان داشت: با توجه به منابع آبی که در استان وجود دارد، اگر در سر هر منبع آبی ۵۰۰ کیلو تولید کنیم بالغ بر پنج هزار تن تولید خواهیم داشت و این میزان توزیع ما جوابگو نیست.

وی، ترغیب برای تولید توزیع بچه ماهی یارانه‌ای، توزیع خوراک به‌صورت یارانه‌ای و پرداخت تسهیلات کم بهره را از جمله اقدامات انجام‌شده در بحث فرهنگسازی برای آبی پروی عنوان کرد.

پرورش ماهی در کنار کار کشاورزی یکی از روش‌های استفاده بهینه از منابع آبی است که ضمن اشتغالزایی و کمک به اقتصاد خانوار کشاورز موجب غنی‌سازی آب کشاورزی و افزایش محصولات زراعی و باغی خواهد شد و از این‌رو به نظر می‌رسد فرهنگسازی برای ورود کشاورزان به این عرصه و حمایت از تولیدکنندگان می‌تواند نقش مهمی در توسعه این صنعت داشته باشد.